

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 260/2015-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. júna 2015 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom Mgr. Dávidom Štefankom, Kutlíkova 17, Bratislava, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 5 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Nitre sp. zn. 4 Tpo 78/2014 z 11. decembra 2014 a uznesením Okresného súdu Nitra sp. zn. 33 Tp 126/2014 z 21. novembra 2014, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako oneskorene podanú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. marca 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 5 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej len

„krajský súd“) sp. zn. 4 Tpo 78/2014 z 11. decembra 2014 a uznesením Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 33 Tp 126/2014 z 21. novembra 2014.

2. Z obsahu sťažnosti a k nej pripojených písomností vyplýva, že „v trestnej veci obvineného [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] pre obzvlášť závažný zločin poisťovacieho podvodu podľa § 223 odsek 1, odsek 3 písmeno c), odsek 5 písmeno a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písmeno b), písmeno i) Trestného zákona a iné... boli obvinení [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]... vzatí do väzby uznesením Okresného súdu Nitra sp. zn. 33 Tp/38/2014 zo 16. 05. 2014 z dôvodov uvedených v § 71 odsek 1 písmeno b), písmeno c) Trestného poriadku...

Lehota trvania väzby im všetkým piatim začala plynúť od 13. 05. 2014...

Krajský prokurátor v Nitre podal... dňa 07. 11. 2014 návrh na predĺženie lehoty trvania väzby všetkým piatim obvineným... žiadal, aby súd predĺžil lehotu väzby u obvinených do 13. 07. 2015...“. Okresný súd uznesením sp. zn. 33 Tp 126/2014 z 21. novembra 2014 vyhovel návrhu prokurátora Krajskej prokuratúry v Nitre na predĺženie lehoty trvania väzby u všetkých obvinených a súčasne rozhodol o žiadostiach obvinenej [REDAKOVANÉ] a obvineného [REDAKOVANÉ] o prepustenie z väzby na slobodu a o ich žiadostiach o nahradenie väzby sľubom, resp. dohľadom.

3. Sťažovateľ v sťažnosti uviedol: „V trestnej veci obvineného [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], štátna príslušnosť Slovenskej republiky, [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] bolo Uznesením sudkyne pre prípravné konanie Okresného súdu Nitra v konaní sp. zn. 33Tp/126/2014 zo dňa 21.11.2014 rozhodnuté v spojení s Uznesením Krajského súdu v Nitre pod sp. zn. 4Tpo/78/2014 zo dňa 11.12.2014, o predĺžení lehoty väzby a súčasne aj o sťažnosti sťažovateľa proti Uzneseniu sudkyne pre prípravné konanie Okresného súdu Nitra v konaní sp. zn. 33Tp/126/2014 zo dňa 21.11.2014, pričom sťažovateľ má za to, že uvedeným rozhodnutím o väzbe a konaní, ktoré rozhodnutiu predchádzalo boli porušené jeho

základné práva a slobody, pričom ich skutková a právna konkretizácia je uvedená nižšie v texte tejto ústavnej sťažnosti...

Porušovatelia (t. j. okresný súd a krajský súd, pozn.) v konaní, ktoré rozhodnutiam predchádzali ako aj v samostatných rozhodnutiach konštatujú, že väzbu nahradzujúce opatrenia by bolo možné zohľadňovať u obžalovaného, pokiaľ by boli prítomné výnimočné okolnosti prípadu (§ 81 ods. 1 Trestného poriadku). Porušovatelia zhodne konštatujú, že nevzhládli žiadne výnimočné okolnosti prípadu, ktoré by odôvodňovali z ich strany samotné skúmanie prijatia záruky nahradzujúce samotnú väzbu.

Sťažovateľ má za to, že postup súdov a ich rozhodnutia sú ústavne nekonformné, nakoľko ich podstata spočíva v tom, že pri nahradení väzby v prípade, ak je obvinený stíhaný za obzvlášť závažný zločin musí byť obligatórne daná skutočnosť v predmete výnimočnej okolnosti prípadu, ktorá ho ako právny znak diferencuje od prípadu, ak je obvinený stíhaný pre skutok kategorizovaný podľa Trestného zákona ako zločin alebo prečin. Máme za to, že vytvorenie osobitnej kategórie trestných činov ako obzvlášť závažných zločinov (právna definícia v Trestnom zákone), pri ktorých je potrebné pre nahradenie väzby inštitútmi väzbu nahradzujúcimi (záruky) splnenie obligatórnej povinnosti osobitnej výnimočnosti okolnosti prípadu (bližšie bez zákonnej definície, ktorá sa nevytvorila a nevyvinula ani rozhodovacou praxou) je požiadavka ústavne nekonformná.

Ani Ústava SR ako ani Dohovor nepoznajú takúto osobitnú kategorizáciu pre inštitúty nahradzujúce väzbu, pričom uvedený Dohovor poskytuje nepochybne obvineným osobám v naznačenom smere viac práv v rozsahu nahradenia väzby ako Trestný poriadok. Vzhľadom na to, že uvedený Dohovor bol riadne ratifikovaný je záväzný a má prednosť pred zákonom. Porušovatelia mali postupovať tak, že mali pripustiť možnosť (eventualitu) nahradenia väzby u sťažovateľa aj napriek tomu, že je stíhaný pre obzvlášť závažný zločin, a skutočnosť o výnimočnej okolnosti prípadu, keďže nevyplýva z Dohovoru ako ani z Ústavy SR nemali vziať do úvahy, a následne mali posúdiť účel väzby a stupeň a charakter záruky vo vzťahu k nej a osobe obvineného. Porušovatelia uvedené samotné posúdenie nevykonali, nakoľko dôvodili povinnosťou prvej prítomnosti výnimočnej okolnosti prípadu.“

4. Podľa názoru sťažovateľa „*Obmedzenie vo forme výnimočných okolností prípadu je výrazne obmedzujúce pre úvahu súdu pri rozhodovaní o prepustení obvineného na jednu z foriem záruky, pričom podstata článku 5 ods. 3 Dohovoru a súčasne článku 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky je prednosť záruky pred väzbou bez obmedzenia, čo predstavuje, že súd nemá obmedzenie pri skúmaní prednosti záruky pred väzbou ani v samotnej úvahe. Uvedené ustanovenie § 81 Trestného poriadku na jednej strane pripúšťa aj pri obzvlášť závažných zločinoch nahradenie väzby zárukou, avšak súčasne len za obligatórneho a súčasného splnenia výnimočnej okolnosti prípadu, ktorá skutočnosť na strane druhej sama vylučuje možnosť použitia nahradenia väzby zárukou. Takéto obmedzenie nie je definované v článku 5 ods. 3 Dohovoru ako ani v článku 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky, a je v rozpore s článkom 5 ods. 3 Dohovoru ako aj s článkom 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky.*“.

5. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1. *Krajský súd... v konaní vedenom pod sp. zn. 4Tpo/78/2014 uznesením zo dňa 11. 12. 2014 a Okresný súd... v konaní vedenom pod sp. zn. 33Tp/126/2014 uznesením zo dňa 21. 11. 2014 porušili základné právo sťažovateľa... na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy..., ako aj právo na slobodu podľa čl. 5 ods. 3 Dohovoru...*

2. *Uznesenie Krajského súdu... zo dňa 11. 12. 2014, sp. zn. 4Tpo/78/2014 a uznesenie Okresného súdu... zo dňa 21. 11. 2014, sp. zn. 33Tp/126/2014 sa zrušujú.*

3. *Sťažovateľovi... priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 338,38 €..“*

II.

6. V rámci prípravy predbežného prerokovania sťažnosti [§ 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)] ústavný súd nahliadol do súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 33 Tp 126/2014, z ktorého zistil pre posúdenie predmetnej veci tieto relevantné skutočnosti:

- č. l. 35 až 50 – zápisnica z výsluchu obvinených z 21. novembra 2014, na ktorom boli obvinení vypočutí k návrhu Krajskej prokuratúry v Nitre zo 6. novembra 2014 na predĺženie lehoty trvania väzby (č. l. 1 – 2) a obvinená [REDAKOVANÉ] k jej žiadosti o prepustenie z väzby. Okresný súd uznesením v bode I predĺžil lehotu trvania väzby všetkým obvineným do 13. júla 2015 a v bode II výroku žiadosť obvinenej [REDAKOVANÉ] zamietol a neprijal jej písomný sľub. Všetci obvinení podali sťažnosť proti uzneseniu ([REDAKOVANÉ] proti výroku I uznesenia);

- č. l. 77 až 80 – odôvodnenie sťažnosti z 26. novembra 2014 obvineného [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (podanej advokátom Mgr. Dávidom Štefankom) proti uzneseniu o predĺžení trvania väzby, ktorej podstatou bolo namietanie „výrazných nedostatkov podaného návrhu zo strany prokuratúry“. V sťažnosti nie je žiadna zmienka (žiadosť) o nahradení väzby sťažovateľa;

- č. l. 52 až 63 – písomné vyhotovenie uznesenia okresného súdu sp. zn. 33 Tp 126/2014 z 21. novembra 2014 (právoplatného 11. decembra 2014) a podľa k nemu pripojených doručeníek súdneho doručovateľa doručené [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] a Mgr. Dávidovi Štefankovi 21. novembra 2014 (čo potvrdili svojimi vlastnoručnými podpismi);

- č. l. 85 – 89 – odôvodnenie sťažnosti obvineného [REDAKOVANÉ] z 21. novembra 2014 (advokát [REDAKOVANÉ]), ktorou namietal nedostatočné odôvodnenie návrhu prokurátora,

- č. l. 121 – 123 – zápisnica o neverejnom zasadnutí krajského súdu konanom 11. decembra 2014, ktorého predmetom bolo rozhodnúť o sťažnosti obvineného [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] proti uzneseniu sudkyne pre prípravné konanie z 21. novembra 2014. Krajský súd uznesením v časti B sťažnosť obvinených (okrem [REDAKOVANÉ]), t. j. aj [REDAKOVANÉ] zamietol;

- č. l. 124 až 137 – písomné vyhotovenie uznesenia č. k. 4 Tpo 78/2014-124 z 11. decembra 2014 - doručené sťažovateľovi 23. decembra 2014 a advokátom Mgr. Dávidovi Štefankovi 2. januára 2015 a [REDAKOVANÉ] 12. decembra 2014.

III.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Ústavný súd podľa § 25 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

8. Pri posudzovaní sťažnosti ústavný súd vychádzal z jej obsahu, zo súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 33 Tp 126/2014, dotknutých právnych noriem a svojej ustálenej judikatúry použiteľnej v predmetnej veci.

9. Predmetom posudzovanej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa, že postupom vo veci konajúcich všeobecných súdov v označenom konaní a ich namietanými rozhodnutiami došlo k porušeniu ním označených práv (pozri body 1 a 5).

10. Zákonným predpokladom na prijatie sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Táto lehota je dvojmesačná a začína plynúť od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Podanie sťažnosti po uplynutí tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako oneskorene podanej (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

11. Právny zástupca sťažovateľa Mgr. Dávid Štefanka podľa doručenky prevzal napadnuté uznesenie krajského súdu osobne 2. januára 2015 a advokát [REDAKOVANÉ] 23. decembra 2014, čo potvrdili svojimi vlastnoručnými podpismi. Sťažovateľovi bolo uznesenie krajského súdu doručené 23. decembra 2014 (kópie doručeníek spolu s ďalšími písomnosťami relevantnými pre rozhodnutie posudzovanej veci založil ústavný súd do svojho spisu). Keďže sťažnosť sťažovateľa bola doručená ústavnému súdu až 13. marca 2015 (na poštu podaná 11. marca 2015), bola podaná po uplynutí dvojmesačnej zákonom ustanovenej lehoty (§ 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde). Ústavný súd preto po predbežnom prerokovaní sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako oneskorene podanú.

12. Vychádzajúc z obsahu sťažnosti a súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 33 Tp 126/2014, ústavný súd nad rámec už uvedeného poznamenáva, že ďalším možným dôvodom odmietnutia sťažnosti je nedostatok právomoci na jej prerokovanie a rozhodnutie. Podstatou argumentácie sťažovateľa sú skutočnosti (väzbu nahradzujúce opatrenia podľa § 81 Trestného poriadku), ktoré však neuplatnil v rámci konania pred všeobecnými súdmi (bližšie pozri bod 6, č. 1. 77 až 80 a č. 1. 85 až 89).

13. Po odmietnutí sťažovateľovej sťažnosti ako celku nebol už právny dôvod zaoberať sa jeho ďalšími návrhmi (pozri bod 5).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. júna 2015